І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 18, 1959 No. 223. VOL. LXVI

ГЕРТЕР СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО ЗДА І СОВЄТИ ЗНАЙДУТЬ СПІЛЬНУ МОВУ

ВОДНОЧАС ІЗ ЦИМ ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПЕРЕСТЕРІГ ПАНАМУ ПРОТИ ТОЛЕРУВАННЯ АНТИАМЕРИКАНСЬКИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Ню Йорк. — На зібранні Крайової Ради для справ закордонної торгівлі, що відбулося тут в готелі Валдорф-Асторія в понеділок, дня 16 листопада ц. р., виступив із промовою теж і державний секретар Крістіян А. Гертер, який присвятив свої міркування головним чином проблемі майбутніх взаємин ЗДА і Совєтського Союзу, як теж і справам закордонної торгівлі. У своїй промові Гертер висловив сподівання, що З'єдинені Держави Америки і Совєтський Союз знайдуть спільну мову між собою, особливо ж в обличчі загрози тотального знищення, що його може спричинити евентуальна термонуклеарна війна. Якщо обидві країни хочуть існувати і перетривати сучасну атомову добу, то вони мусять докласти всіх зусиль для того, щоб знайти можливість співіснування і порозуміння. На думку Гертера, устійнення американсько - совєтських взаємин вимагатиме місяців й років переговорів і пактування і відбуті востаннє в час приїзду Хрущова до ЗДА розмови — це тільки початок в розвитковому процесі майбутніх зв'язків. Взаємна ривалізація двох великих політичних систем привела б неминуче до термонуклеарної війни і саме це спонукало през. Айзенгавера змінити курс історії із шляху війни на реалізацію тривалого миру. В дальшому Гертер признав, що висліди розмов між Айзенгавером і Хрущовим не дали якогось конкретного успіху, але це під сучасну пору може й краще, бо надто великі успіхи від початкових розмов привели б у деякій мірі до самозадоволення і самообману. Випрацювання принципів й основ для перетривання в цій атомовій добі вимагає довшого часу і терпеливости. Водночас із цим, Гертер, всупереч поглядам деяких політиків, які не вірять в запевнення Хрущова, що системи з різними ідеологічними системами можуть не тільки існувати поруч себе, але і навіть знайдуть спільну мову між собою, заявився за можливістю знайдення спільної мови, бо на його думку, вирішальним у цьому і для ЗДА з усім вільним світом і для Совєтського Союзу є спільний інтерес, що полягає у збереженні себе і в перетриванні в умовах атомової доби. Сьогодні бо обидві сторони переконані в тому, що майбутня термонуклеарна війна визначала б взаємне самогубство. Все ж таки, наприкінці Гертер підкреслив, що знайдення спільної мови не виключає конечности для ЗДА витримувати конкуренцію із Совєтським Союзом в економічній і мілітарній ділянках, що вимагатиме єдности мобілізації усіх американських сил і засобів і то й таких, що їх сьогодні американська нація ще не має. Торкаючись наприкінці своєї промови подій в Панамі, державний секретар перестеріг, що ЗДА не матимуть можливости толерувати дальших антиамериканських заворушень і виступів у цій середньо - американській країні.

Порторіканські комуністи в Ню Йорку відмовляються зізнавати перед Конґресовою Комісією

Ню Йорк. — 16-го листопада Конґресова підкомісія, яка досліджує протиамериканську діяльність, почала переслухання порторіканських комуністів, які не хотіли відповідати на запити, чи вони є членами Комуністичної партії, покликуючися на конституцію. В першому дні зізнавали 7 свідків, народжених в Порто Ріко, а три в ЗДА, і між цими останніми була і пані Мілдред Бловет, яка кілька років працювала в Комуністичній партії, будучи аґентом ФБІ. Свідок Х. В. Маусонет-Германдез казав, що „порторіканські комуністи мають право боротися за волю". Голова підкомісії конгресмен Ґардон Шерер відповів на це, що Порто Ріко не є „колонією", і Конґрес зараз ухвалив би для порторіканців незалежність, якби вони цього бажали. Але 80% населення Порто Ріко не хоче самостійности. Коли б Порто Ріко було самостійне, то це заощадило б великі суми урядові ЗДА і міській раді Ню Йорку, яка допомагає порторіканцям. Інші свідки відмовилися відповідати на запити, чи вони належать до комуністичної партії, але в інших відповідях висловлювали комуністичні погляди.

Уряд пропонує видати на допомогу закордонові $ 5 більйонів

Вашинґтон. — Державний департамент запропонував видати в найближчому фінансовому році 1960 - 1961 на допомогу закордонові суму 5 більйонів долярів. Цю суму має затвердити ще Бюджето-Бюро. Гадають, що це бюро зменшить запроєктовану суму принаймні на 1 більйон долярів, і предложить Президентові видати на військову, економічну і технічну допомогу суму 4-ох більйонів долярів. Президент мав би вирішити цю справу ще перед виїздом закордон, що має відбутися 3-го грудня ц. р. Фахівці від бюджету гадають, що не можна надто зменшувати допомогу закордонові, бо треба допомогти недорозвиненим державам, головним чином Індії. Минулого року уряд просив про 3,900,000,000 долярів на допомогу закордонові, а Конґрес зменшив цю суму на 700 мільйонів. Сподіваються, що Конґрес в 1960 році ще більше зменшить запропоновану суму тому, що ЗДА мають великий дефіцит у доляровому русі з закордоном.

ПРОФ. Д-Р ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ ПРО УВАН І УКРАЇНСЬКУ НАУКУ

Проф. Юрій Шевельов

Ню Йорк. — З кінцем минулого тижня Українська Вільна Академія Наук у ЗДА проголосила, що на пост її президента, опорожнений внаслідок смерти її основоположника та першого президента сл. п. Михайла Олексійовича Ветухова в червні ц. р., обрано однодушно професора Колумбійського університету, відомого українського науковця д-ра Юрія Володимировича Шевельова. В неділю, 8-го листопада, проф. Ю. Шевельов виступив на урочистій конференції, яку очолювана ним інституція влаштувала для вшанування пам'яті його попередника, проф. М. О. Ветухова. Говорячи про працю і заслуги першого президента УВАН у ЗДА, проф. Ю Шевельов згадав коротко також головніші завдання і потреби української вільної науки. Для з'ясування цих проблем ширшій публіці, представник Редакції „Свободи" звернувся до проф. Ю. Шевельова з рядом запитів і одержав на них конкретні відповіді.

— Що, які арґументи спонукали проф. Ю. Шевельова перебрати важні й відповідальні обов'язки президента Української Вільної Академії Наук у ЗДА?

Проф. Шевельов стверджує, що ці обов'язки аж ніяк не йшли по лінії його плянів. Радше навпаки. Тепер він інтенсивно працює над своєю книжкою на тему передісторії слов'янських мов, яка вимагає великого накладу праці й часу і яку він сподівається опублікувати англійською мовою. Щоб працювати над цією темою, він взяв однорічну відпустку від своїх зайнять в Колумбійському університеті. Проте, не можна відмовитись і від тієї праці, яку в УВАН у ЗДА започаткував і розгорнув покійний проф. М. О. Ветухів та яка має першорядне значення як для української науки, так і для запевнення тій науці відповідного місця на міжнаціональному полі. Перебираючи обов'язки президента УВАН у ЗДА, проф. Шевельов думав тільки про тимчасовий

(Закінчення на стор. 3-ій)

Поширення економіки можливе при безперервній продукції — твердить Рокефеллер

Боффало, Н. Й. — 16-го листопада губернатор Нелсон А. Рокефеллер промовляв на зборах стейтової організації Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій до делеґатів, які запрезентують два мільйони робітників, і твердив, що поширення і збільшування економіки країни можливе тільки при безперервній продукції. Делеґати чемно вітали губернатора і його дружину, які прибули до Боффало з Заходу, де Рокефеллер перебував 4дні. Безперервна праця — казав Рокефеллер, — вимагає того, щоб і по боці робітників і збоку працедавців були такі провідники, які розуміють вагу праці для росту економіки і розуміють свою відповідальність перед країною. Рокефеллер виглядав втомлений, як це завважали делеґати. Але він тримався бадьоро і гаряче дякував присутнім за щире вітання.

Проф. Коген за збільшення допомоги на випадок безробіття

Дітройт. — Професор Мишиґенського університету Вілбур Коген зізнавав на виїздній сесії окремої сенатської комісії, яка займається проблемами безробіття, і заявив, що треба ухвалити поліпшення в забезпеченевій системі на випадок безробіття, щоб безробітні мали кращу допомогу при найближчій господарській рецесії. Він закликає поспішитися з ухваленням нового законопроєкту в тій справі, бо деякі економісти передбачають можливість економічної зижки вже при кінці 1961-го року. Проф. Коген пропонує, щоб фонди на допомогу безробітним давав федеральний уряд, але цими фондами адміністрували стейтові аґенції. Він передбачає додаткові привілеї для безробітних. Зізнавав також головний дорадник Т-ва Мишиґенських Продуцентів Френк Е. Купер, який всю вину за недостачі в економіці ЗДА звалював на демократичну стейтову леґіслятуру, проти чого виступив сенатор - демократ Пет МекНамара, який очолював цю комісію.

Українці Бруклину започатковують ударну кампанію збірки на Народний Фонд

Бруклин, Н. Й. — В неділю, дня 15 листопада відбулися тут збори, скликані Центральним Комітетом Українських Організацій у Бруклині, що є водночас філією УККА. У зборах взяло участь ок. 50 осіб, представників громадянства й установ. Централю УККА репрезентував ред. Володимир Душник, який теж і виголосив доповідь про теперішню діяльність і політичні акції УККА і про стан збірок на Народний Фонд. Під час зборів промовляли ще о. декан Володимир Андрушків, касир УККА і заступник предсідника УНСоюзу, п. Йосип Лисогір та п. Юліян Павчак, голова Центрального Комітету Українських Організацій у Бруклині, який проводив зборами. У висліді нарад вирішено вибрати окремий комітет в складі 6 осіб, який займеться ударною кампанією збірки пожертв на Народний Фонд.

Д-р Роман Максимович одержав $ 10,000 на продовження наукових дослідів

Филаделфія. — Департамент біологічних і медичних наук при Національній Науковій Фундації у Вашинґтоні сповістив президента Університету Вілланова о. Джана А. Клекотку про рішення фундації уділити інструкторові біології при цьому ж університеті д-рові Романові Максимовичеві дотацію в сумі 10.000 долярів на продовження дослідів у ділянці поділу та диференціяції клітин. Призначення цієї дотації відбулося після розгляду й апробування пляну дослідів у названій ділянці, випрацьованого д-ром Романом Максимовичем. Досліди мають тривати два роки і є можливість, що вони будуть уможливлені на дальший протяг часу.

Президент КУК о. д-р Василь Кушнір бере участь в конференції НАТО

Вінніпеґ. — Президент Комітету Українців Канади, о. д-р В. Кушнір, знову запрошений взяти участь у парляментарній конференції НАТО, яка відбувається у Вашинґтоні від 17 до 20 листопада ц. р. Це п'ята конференція НАТО. Першого дня на конференції виступав з промовою през. Айзенгавер. Наступного дня 17 листоп. мав промовляти прем'єр Канади, Джан Діфенбейкер, на тему економічної інтеґрації. До Вашинґтону виїхав о. д-р Кушнір літаком у неділю рано, 15-го листопада.

КАРДИНАЛ ТІССЕРАН ЗРІКСЯ СВОГО СТАНОВИЩА В СВ. КОНҐРЕҐАЦІЇ СХІДНЬОЇ ЦЕРКВИ

ЩЕ ДВА АМЕРИКАНЦІ СТАНУТЬ КАРДИНАЛАМИ

Рим. — На найближчій тайній консисторії, себто збору кардиналів під проводом Папи, яка відбудеться 14-го грудня ц. р., будуть формально переведені численні зміни у верхівці Католицької Церкви. Найважливішою між ними яка близько заторкує справи Української Католицької Церкви, це резиґнація кардинала Евгена Тіссерана з становища секретаря Святішої Конґреґації для Східньої Церкви. На його місце Папа призначив кардинала Амісто Джованні Чіконіяні, недавнього папського делегата в З'єдинених Державах. Кардинал Тіссеран є французом, але його мати була московського роду, кардинал Чіконіяні — італієць. В коментарах преси зазначується, що резиґнація кардинала Тіссерана з того становища не є наслідком ніяких розбіжностей думок з Папою Іваном XXIII, а тільки бажанням частинно відтяжити себе: кардинал Тіссеран надалі зберігатиме становище декана Святішої Колеґії, шамбеляна Святішої Колеґії кардиналів, префекта Конґреґації церемоніялу та бібліотекаря й архівіста Католицької Церкви. Дальшою найбільшою зміною буде піднесення числа кардиналів до 79-ох, найбільшого, як будь-коли було. Між новопризначеними кардиналами будуть два американці, архиєпископ Алойзіс Мюнх, теперішній папський нунцій в Бонні, й архиєпископ Алберт Дж. Маєр з Шикаґо. Вони обидва — німецького роду; кардинал Мюнх, хоч номінально все ще епархіяльний єпископ у Форґо, Норт Дакота, проте перебував в останніх 15-х роках завжди на різних дипломатичних становищах поза Америкою і в тому часі тільки раз приїздив сюди. Святіша нова Колеґія буде складатись з 31 італійця й 48 не-італійців, у тому числі 6 американців. З не-італійських народів тільки французи матимуть більше кардиналів, як американці, бо сімох, але Еспанія матиме тільки 5-х, а Німеччина 4-ох.

Індійський прем'єр Неру не хоче стрінутися тепер з Чу Ен-лаєм

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру заявив у своєму виступі перед парляментом в столиці Індії в минулий понеділок 16 листопада, що пропозиції комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая з 7 ц. м. щодо полагодження теперішнього індійсько-китайського конфлікту „не є практичні" і що він з свого боку запропонував „практичніші" заходи. Чу Ен-лай пропонував у згаданій своїй ноті з 7 ц. м., щоб китайські й індійські війська відтягнулись 12 миль з теперішніх своїх позицій та щоб негайно він, Чу Ен-лай, і Неру стрінулись задля переведення переговорів над встановленням остаточного кордону між Індією і Китаєм. Неру заявив, що перед такою зустріччю треба перевести вступні переговори та підготовити можливість порозуміння. Неру не хотів виявити подробиць своєї контрпропозиції, бо — мовляв — треба з цим підождати, поки в Пейпінґу дістануть індійську ноту. Тому Неру просив відкласти дискусію над цією справою до найближчого тижня. Тим часом індійський уряд оприлюднив 132-сторінкову „Білу книгу" з документами про індійсько - китайський конфлікт. У тому зборі документів є всі комуно-китайські й індійські ноти та наведені докази на невірність прерізних комуно-китайських скарг і претенсій.

42 ОСОБИ ЗГИНУЛИ, КОЛИ ЛІТАК УПАВ У МЕХІКАНСЬКУ ЗАТОКУ

Маямі, Флорида. — 16-го листопада літак типу ДС - 7Б, власність Летунської Лінії Нешенел відлетів із Маямі до Ню Орлінсу, Луізіяна, і впав у Мехіканську затоку, спричиняючи смерть 37-ох пасажирів і 5-ох членів залоги. Досі вдалося виловити з океану тільки частину жертв у віддалі 30 миль від гирла ріки Міссіссіпі. Досі не є відома причина катастрофи, бо погода не була занадто зла. Гадають, що літак експльодував, коли впав на воду, бо трупи є попечені. Пасажири не мали наказу користати з рятувальних поясів.

На Кипрі створилась опозиційна до арх. Макаріоса політична партія

Нікозія. — На Кипрі, що має стати від лютого наступного року новою самостійною державою, створилась нова грецька політична партія під назвою Кипрська демократична унія, яка поставилась опозиційно однаково супроти правої націоналістичної течії колишнього лідера революційного підпілля ген. Ґріваса, як теж проти релігійного й політичного лідера кипрських греків, архиєпископа Макаріоса, який кандидуватиме на першого президента Кипрської республіки. На конституюючих зборах нової партії, що відбулись в минулу суботу, приявних було коло 500 осіб. Лідерами нової партії є Иоаннес Клерідес, адвокат, син якого є міністром справедливости в тимчасовому уряді Макаріоса, та д-р Темістоклес Дервіс, посадник Нікозії, який недавно закинув Макаріосові диктаторські манери. Нова політична партія зголосить контркандидата проти кандидатури Макаріоса на президента країни. Нова партія має ліві тенденції, обстоює скликання демократичного парляменту, критикує тридержавний договір, за яким перетворено Кипр у самостійну державу, та рішуче виступає проти творення власної кипрської армії.

Українська Хроніка

● **Четвертий цикл викладів Університету Українознавства** відбудеться в суботу, дня 21-го листопада ц. р., в залі НТШ при 302-304 Вест 13-та вулиця в Ню Йорку. Тематика викладів: українська мова і література, історія України і Схід. Европи після бою під Полтавою, українське прикладне мистецтво 17-18 сторіч та інше. Початок викладів о год. 2-ій по полудні.

● **Авторський вечір письменниці Ірени Винницької - Пеленської,** авторки повісти „Музика", відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю, дня 19 листопада ц. р. у приміщенні Клюбу о год. 8-ій вечора. Вступне слово про письменницю виголосить п-на Леся Храплива.

АНГЛІЯ УВАЖАЄ НІМЕЧЧИНУ ЗА СВОГО ПАРТНЕРА І СОЮЗНИКА

Лондон. — Нав'язуючи до заповідженого на вівторок 17 ц. м. приїзду до Лондону західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера, англійський прем'єр Геролд Мекміллен заявив, що Західня Німеччина — „це наш спільний партнер і союзник". З очевидною алюзією до німецьких підозрінь, наче б Англія вела супроти Совєтів політику, шкідливу для інтересів Німеччини, Мекміллен заявив, що „не маємо ніяких підступних ані тайних політичних цілей". Водночас Мекміллен з цілим притиском говорив про зв'язок Англії з Европою та про однозгідність Англії з тією західньо-европейською течією, яка змагає до повної економічної єдности. „Англія, він заявив, є частиною Европи, поділяючи життя і традиції Европи". Цю заяву Мекміллена щодо солідарности з змаганням Европи до економічної єдности вважають західні обсерватори в Лондоні надзвичайно важливим зворотом англійської господарської політики. Відомо, що між Англією з одного боку та Францією і Німеччиною з другого від довшого часу існує поважний спір довкола дальшого розвитку господарських відносин в Европі, при чому Франція і Західня Німеччина відстоюють принцип західньо-европейської економічної інтеґральности, яка виявилась би у зреалізуванні цілей Спільного господарського ринку включно з скасуванням всіх митних бар'єрів, ба навіть спільною валютою і спільним соціяльним законодавством, — а Англія стоїть на становищі суверенного на становищі суверенного права охорони свого промислу власними митами та свобідної торговельної конкуренції. — Мекміллен виголосив свою промову під час бенкету з нагоди інсталяції нового лорда - мейора (посадника) Лондону, в минулий понеділок 16-го листопада ц. р. Він знову боронив концепцію конференцій „на вершинах", як найкращої плятформи для розмов з Совєтами, та водночас недвозначно критикував французького президента Шарля де Ґоля за його твердження, наче б на такій конференції „на вершинах" можна і треба було заторкувати всі існуючі міжнародні спори. Мекміллен знову вказував на свою власну подорож з початком цього року та на недавню візиту Хрущова в Америці, як на дві події, що причинились вирішно до теперішньої ніби поправи в міжнародній ситуації.

Німецькі соціялісти вирікаються марксизму

Бонн. — У висліді триденного конґресу німецької Соціял-демократичної партії з участю 340 делеґатів, який відбувся наприкінці минулого тижня у Бад Ґодесберґу в Західній Німеччині, проголошено в минулу неділю величезний документ на 4.000 слів з новою партійною програмою. Вміщено в ній три засадничі відхилення від дотеперішньої партійної програми німецьких соціялістів, існуючої від часу заснування партії 89 років тому. Німецькі соціял-демократи визнали принцип приватних підприємств та вільного суперництва в торгівлі; вони відмовились від антирелігійного й антицерковного становища та визнали принцип конечности військової служби для оборони країни. Таким чином німецькі соціялісти відкинули геть всі три коники, на яких їздили протягом десятків років: від домагання націоналізації промислу й торгівлі, — від протицерковної демагогії та від пацифізму. Ця радикальна зміна прийшла під впливом прогри німецьких соціялістів в усіх трьох останніх парляментарних виборах в Німеччині. Тільки 16 делеґатів голосували проти цілости резолюції, а найбільше число опонентів в переголосовуванні окремих додатків і змін було 99 проти 241. Коментатори не виключають, що частина найлівіших членів Соціял-демократичної партії, засилить ряди німецьких комуністів. В офіційній новій плятформі німецьких соціял-демократів гостро таврується комунізм, закидаючи йому м. і., що він використовує інтереси робітничої кляси для запевнення диктатури партійній верхівці.

Марокко дістало в дарунку від ЗДА транспорт зброї

Рабат. — З'єдинені Держави переслали молодій марокканській армії, яка почала творитись щойно три роки тому, транспорт зброї вартости $500.000, в тому числі чотири гармати, чотири вантажні військові авта, чотири особові авта, протилетунську артилерію ітд. Ту зброю покажуть в цьому тижні марокканцям уперше під час триденних святкувань з нагоди роковин вступу на престіл короля (колишнього султана) Мохаммеда V. Місцева преса не розголошувала цього американського дарунку з уваги на велику вразливість на цьому пункті у Франції. Франція протестувала була рік тому, коли ЗДА й Англія рішили післати транспорт зброї Тунісії: французи лякаються, щоб зброя, висилана до Тунісії чи Марокко не дісталась в руки альжирських партизанів. Все ж, на тій військовій параді у Касаблянці в Марокко покажуть також чотири танки, що їх президент Шарль де Ґоль післав в дарунку королеві Мохаммедові. З З'єдиненої Арабської Республіки прибув на чолі цілої військової делеґації генерал Саад Еддіне Салем.

В АМЕРИЦІ

● **Голова Виставкової Корпорації в Ню Йорку Томас Діґен** заявив, що під час міжнародної виставки 1964 року ніхто не вимагатиме від відвідувачів, як це було на виставці 1939 року, щоб вони являлися в парадних убраннях: циліндрах та фраках чи смокінґових штанях. Він говорив на телевізійній програмі і казав, що „ми також не будемо на виставці в 1964 році потребувати зовсім неодітих людей на імпрезах, щоб притягати публіку". Він веде пропаґанду за зібранням 150 мільйонів долярів на потреби виставки. Мають видати на цю суму окремі бонди.

● **Сенатор - демократ із Міннесоти Юджін МекКарті** керує кампанією за найменування свого колеґи сенатора Гюберта Г. Гомфрі кандидатом на президента в 1960 році. Коли його запитали, кого іншого він рекомендував би на кандидата, якщо Гомфрі не буде найменований, він відповів: „Діяв би так, як той бідний оскаржений в суді, який із запропонованих йому безплатно чотирьох адвокатів, вибряв ... п'ятого".

У СВІТІ

● **У Москві** відбувся минулого тижня з'їзд совєтських журналістів під головуванням головного директора офіційної аґенції ТАСС, Палґунова. Член Президії Компартії Міхаіл Суслов вихваляв представників преси за їх заслуги для справи комунізму. У Совєтах, як цілому світові відомо, немає преси в західньому розумінні, а є тільки бюрократичні видання державного пропаґандивного апарату, писані людьми, які не мають права мати власної думки.

● **Французький Сенат** позбавив парляментарної недоторка246ности сенатора Франсуа Міттерана, колишнього ліво - ліберального міністра внутрішніх справ, якого прокуратура притягає до відповідальности за те, що він за кілька днів перед підготовлюваним проти нього в минулому місяці атентатом промовчав розмову з одним політиком правого табору, який перестерігав його, що на нього плянують атентат. Тай реакційний політик потім заявив, що це сам Міттеран спрепарував на себе атентат, задля більшої популярности.

● **Еспанські офіційні й широкі громадські кола** надзвичайно врадувані запланованим в наступному місяці приїздом президента Айзенгавера. В Еспанії вважають, що це — перемога послідовної протикомуністичної політики уряду та зросту політичної й економічної сили Еспанії. Приїзд Айзенгавера буде — твердять еспанці — підготовою до прийняття Еспанії в склад держав Північно-Атлантійського пакту (НАТО).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundaydays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

В інтересі читачів

З сьогоднішнім числом „Свободи" починаємо поступове переведення запланованих уже від деякого часу змін як в доборі матеріялів, так і в їх друкарському оформленні. Починаємо ці зміни — як читач може завважити — від другої сторінки, на якій подавньому залишиться тільки друкований частинами довший матеріял, т. зв. підвал. Місце на редакційні статті поширюємо на одну третю частину з думкою про необхідність поширення тематики редакційних коментарів. Значить, замість дотеперішнього переважно одного редакційного коментаря, від сьогодні буде їх переважно три на актуальні українські, американські і міжнародні теми.

Основна зміна наступає в дальших матеріялах на цій же другій сторінці. Замість дотеперішніх трьох - чотирьох редакційних і надісланих статтей, коментарів і репортажів, буде тепер в кожному числі переважно одна на українську, американську чи міжнародну тему. Натомість на другу сторінку приходить обговорення нових книжок і публікацій. Таких матеріялів очевидно, немає у нас стільки, щоб вистачило на кожний день, тому вони будуть чергуватися з матеріялами на культурні, господарські та інші теми.

Крім того, майже одну третю частину місця призначається на голоси читачів, листи до редакції, листування редакції, на рубрику „З пожовклих листків", себто витяги цікавіших вісток і коментарів зі „Свободи" з-перед 50 років, та ін. На цю сторінку прийдуть також малі фейлетони, та зразки нової і давнішої поезії тощо.

Довші матеріяли, редакційні і надіслані, що досі друкувалися на цій сторінці, матимуть відтепер місце головно на третій сторінці, яка й надалі призначена для дописів з життя громад і організацій та подібних матеріялів.

Головною метою цих змін є: краще використати місце, дати читачеві більше різноманітного матеріялу, краще збалянсувати газету під оглядом добору матеріялів, підвищити якість матеріялів коштом їхнього розміру, допомогти читачеві в оцінці актуальних українських, американських і міжнародних проблем частішими редакційними коментарями і, головно, віддати якнайбільше місця голосові та опінії читачів.

Щойно практика виявить вартість цих і дальших запланованих змін. В кожному разі переводимо їх не без допомоги читачів, які в цій справі вже висловлювали свої думки. Ці зміни, що вимагатимуть куди більше труду і також деяких додаткових коштів, але повинні краще служити читачеві, переводиться також з вдячности за ту загальну підтримку, яку вже від років виявляють „Свободі" її читачі своїми пожертвами на її фонд, як і в надії, що ця підтримка у ще більшій мірі продовжуватиметься в майбутньому.

Очевидно, що змінюється тільки добір та оформлення матеріялів, але незмінним залишається традиційний всенаціональний демократичний напрямок „Свободи".

Українофобство

У світі прийнялось поняття антисемітизму на означення багатьох дійсних і уявлених проявів, скерованих проти жидівської раси.

З жалем приходиться ствердити, що з поняттям антисемітизму часто зв'язується українців, зокрема періоди Хмельниччини та двох останніх світових воєн, себто періоди найбільших зривів українського народу до боротьби за волю і незалежність. Є вже безліч документів міжнародно - правного порядку, є безліч свідчень також самих жидів на доказ того, що поняття антисемітизму та зв'язані з ним виступи пришивається українському народові історичним московським ворогом його волі і незалежности. Робиться це у двох виразних цілях: компромітувати український визвольний рух, з одного боку, і відвернути від себе й скерувати проти кого іншого гнів і бунт українського народу проти неволі.

І знову з жалем приходиться ствердити, що цієї наявної істини жидівський нарід не може збагнути і в самозрозумілій, природній обороні і боротьбі проти антисемітизму попадає у хитро наставлені сіті українофобства з великою шкодою для подиктованих найкращими взаємними інтересами жидівсько - українських відносин.

Спонукою до цих завваг послужила повість Леона Юріса „Екзодус", що вже більше як рік стоїть на списку найліпше проданих в Америці книжок. У цій книжці на 80-ій сторінці, при описі розстрілів жидівського населення німцями в Бабиному Яру біля Києва, написано, що ці розстріли відбувались „за апробатою багатьох підбадьорюючих українців".

Легко можна собі уявити, яку величезну прислугу ворогам України і яку незаслужену шкоду українському народові приносить ця наклепницька, фальшуюча дійсність заввага в того роду книжці. Це одне речення може знівечити довгі і наполегливі зусилля українських і жидівських патріотів прочистити засмічену їхніми ворогами атмосферу жидівсько - українських відносин. Одначе, зусилля в боротьбі проти підсичуваного різними ворогами українофобства треба не тільки продовжувати, але й відповідно посилювати.

Відворот від Маркса

Німецька Соціял - Демократична партія — одна з найстаріших у світі соціялістичних партій, бо нараховує вона круглo 99 років. Поставши в кінці 60-их років м. сторіччя, вона базувалась на „Комуністичному Маніфесті" Карла Маркса з 1848 року, і, хоч в міжчасі чотирикратно переводила програмові зміни, Маркс був для неї завжди первовзором і дороговказом для здійснення того „наукового соціялізму", що проповідує безклясове громадянство, скасування приватної власности та державну контролю над усією продукцією і розподілом товарів. Аж ось минулої неділі черговий конгрес німецьких соціялістів в Бад Годесбергу розірвав з цією догмою.

Він прийняв — у порівнянні з дотеперішніми засадами — „єретичні" постанови, які приймають за засаду приватну власність. Стара соціялістична вимога щодо соціялізації, чи пак націоналізації, себто удержавлення всього промислу, залишилась тільки у скромній формулі про потребу „успішної публічної контролі проти зловживань власників у ділянці економіки". Ні словом не згадується про диктатуру пролетаріяту — „переходовий спосіб для здійснення соціялізму", як це східно формулюють комуністи, зате підкреслюється вартість демократичного парляментаризму. Відмовилась також німецька соціял - демократія від воювання антирелігійними фразами.

Нова партійна програма німецьких соціялістів є доброю ілюстрацією для твердження Британської Енциклопедії (т. 20. стор. 888), що „неможливо подати коротку й змістовну дефініцію соціялізму". Можна тільки ствердити, що як в Англії, так і в Німеччині, двох колисках міжнародного соціялізму (коли не рахувати французького сансімонізму і фур'ризму на переломі 18 і 19 ст.), соціялізм відвернувся цілком від експерименту веденого московськими комуністами.

ДЕ ГОЛЬ І ПОНЕВОЛЕНІ НАЦІЇ

Париж. — Остання пресова конференція де Голя вже відома читачам „Свободи", і не слід би було про неї писати якби депеші з Парижу не підкреслили одного її аспекту, який для українців — найважливіший.

Характеристично, що говорячи про запрошення Хрущова до Франції на 15го березня (на два тижні!), говорячи про свої припущення щодо причин, які зумовлюють наставлення Хрущова на відпруження, де Голь ні разу не вжив вислову СССР, а лише — Росія. Для нього бо існує тільки Росія, в якій нема поневолених народів. Поневоленими є тільки сателіти, зокрема Східня Німеччина. З цього випливає помилковий підхід і до всієї політики: де Голь розглядає червону Москву не як імперіяліста, що хоче завоювати ввесь світ, а лише історичну Росію, що переслідує свої істотні цілі для забезпечення свого національного майбутнього. Це — на його думку — зовсім оправдане по суті, а неоправданий тоталітарний режим комунізму.

Де Голь уже колись цю думку висловлював виразніше, і навіть його найбільші прихильники мусіли запротестувати проти такого помилкового погляду.

Отже, ці погляди де Голя — не нові. Загляньте в його мемуари і побачите, що він трактував Сталіна як людину, яка осягнула „ідеальне з'єднання провідника з нацією", як і Гітлер. По суті сам де Голь мріє про те саме. Та коли його мрія зрозуміла, то його зразки зовсім непідходящі.

У світі помічаємо взагалі дуже дивне явище: праві, ті, що їх вважають націоналістами (а між ними перший — де Голь) усими силами, притягаючи за вуха акти, хочуть бачити в СССР суцільну державу, без ніяких націй поза московською. І коли хтось говорить про наявність різних народів у складі СССР, то переважно такі ліві. Чи не смертельний парадокс?

Традиційна політика Франції вже майже століття бачить в Росії єдину силу, яка стримує Німеччину в її імперіялістичному гоні. Де Голь у цьому відношенні вчинив справжню революцію, замирившися з Німеччиною, нав'язавши з нею якнайтіснішу співпрацю в лоні об'єднаної Европи. Це справді революційний крок. Так відпала потреба спиратися на Росію проти Німеччини. Але при тому він не має ніяк охоти змінити свій погляд на Росію, вважаючи її суцільною і однонаціональною державою.

Виходить це з „судження по собі". Коли де Голь хоче бачити Францію великою імперією, то підсвідомо вважає себе зобов'язаним трактувати й СССР, як імперію однієї нації. Небезпека? Яка може бути небезпека для великої імперії, якою він бачить Францію?

А проте, саме тут виходить на яву нелогічність: адже в складі французької імперії де Голь бачить народи Чорної Африки і дає їм самостійність чи то в рамах Французької Спільноти Народів, чи то таки в чистому вигляді, як її отримала Гвінея. Чому тоді бачити в СССР одну націю, „єдність" якої не підлягає сумнівам і дискусіям — просто незрозуміло. Незрозуміло тим більше, що навіть альжирцям де Голь признає право на самовизначення, і ніяк не заперечує, що вони мають настільки свого власного обличчя, що бодай теоретично прислуговує їм право на відокремлення.

Але чи саме в альжирській справі не лежить основа підходу де Голя ібагатьох французів до справи поневолених народів в СССР? Де Голь вважає, що альжирці не мають ніяких етнічних і історичних прав називати себе нацією, бо ніколи альжирської держави не було. В його уяві нема й не було держав грузинської, білоруської, української, туркестанської, то де ж може бути проблема поневолених націй? Якщо вона і є, то це його не цікавить і нею він займатися не думає.

З одного боку це дивно, прикро і нелогічно, але з другого — дуже реалістично: якщо ви є націями — всі оті поневолені, то визволяйтесь. Якщо визволитесь, якщо зумісте поставити свою проблему, то ми тоді з тією проблемою будемо рахуватися. Але ж не наша справа ту проблему „винаходити" чи висовувати. Є тут своя логіка. Наше завваження, що — мовляв — коли ви нас не помітите, то незабаром Москва і вас з'їсть, — ні до кого не промовляє. На це чуємо відповідь: якщо ви так добре все бачите, то чому не маєте своєї держави? Ми зі своїм „неправильним розумінням справ" маємо не тільки держави, але й імперії.

Які б не були „оправдані" ці погляди західніх держав, вони є неправильні. Не досить іти за подіями. Великий є той, хто бачить проблему поневолених народів Москвою у всій її складності й у всій її перспективності. Хто зіпреться на цю ідею і реалізуватиме визволення поневолених, розподіл Московської імперії. Він бо випередить історію, визначить її біг і заощадить людству, а зокрема своєму народові страшних страждань.

У противному випадку — вибух атомової бомби в Сагарі мало принесе користи.

О. Д-вич

41 більйон долярів на оборону країни

Огеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер 16-го листопада відбув конференцію з секретарем оборони Нілом МекЕлросм, яка тривала 4-ри години, і обстоював, щоб видатки на оборону країни не виносили більше як 41 більйон долярів. Президент заявив, що у зв'язку з незбільшуванням видатків на оборону в порівнянні з видатками в цьому році треба буде дещо зменшити чисельний склад в деяких родах зброї, бо треба більше фондів видати на продукцію модерної зброї. Секр. оборони заявив пізніше на пресовій конференції, що фльота і летунство мусітимуть зменшити свій чисельний стан по 5,000. Так само треба буде зрезиґнувати з будови другого атомового літаконосця. МекЕлрой говорив також, що на конференції обговорювано можливість зменшення американських військ в Европі. Але ці зміни будуть незначні.

НА ТЕМИ ДНЯ

„РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" ПРО ВБИВСТВО БАНДЕРИ

Київська „Радянська Україна", офіційний орган ЦК Комуністичної партії України і водночас із цим орган уряду „незалежної" і „самостійної" Української ССР, надрукувала повідомлення про замордування сл. п. Степана Бандери у Мюнхені 21-го жовтня ц. р. майже через тиждень після вбивства і щойно на другий день після того, як це повідомлення було подане центральним органом міністерства оборони СССР, часописом „Красная Звезда" і московським радіом. Вже самий цей факт вказує на повну залежність сучасного Києва від комуністичної Москви. З другого боку, факт появи цього повідомлення в органі совєтського міністерства оборони і неподання цієї вістки в центральних органах партії й уряду „Правда" й „Ізвєстія", говорить також своєю мовою.

Повідомлення „Радянської України", витримане, якщо йде про насвітлення факту вбивства і сугеровані Москвою мотиви, стисло і без ніяких відхилень в рямцях повідомлення „Красної Звезди" і в рямцях повідомлень східньо - німецьких комуністичних органів, як теж комуністичних газет в сателітних і західніх країнах. В усіх цих повідомленнях одностайно повторено концепцію, що смерть Степана Бандери не була випадковою, що це було політичне вбивство, заплановане і переведене західньонімецьким міністром для справ (німецьких) утікачів д-ром Теодором Оберлендером. Водночас із цим в усіх без вийнятку повідомленнях Бандеру названо довіреним агентом Гітлера ще з 1936 року і, разом з Оберлендером, співучасником та спричинником кривавої різні у Львові з початком липня 1941 року. Мотив убивства сформульований по лінії започаткованої Москвою кампанії проти Оберлендера, мовляв, Бандера „знав забагато про злочини останнього і тому Оберлендер усунув його як невигідного свідка. Витриманість „інформацій", зв'язаних із смертю С. Бандери, в усій комуністичній пресі в різних країнах Европи й світу і наполегливість, з якою комуністична преса пропагує совєтську концепцію вбивства сл. п. Бандери, доказують, що всі ці інформації подаються з одного центру, за одним зразком і за одною інструкцією.

Якщо йде про друковану українською мовою совєтську „Радянську Україну", то вміщуючи повідомлення з усіма брехнями й епітетами про „зрадників" і „шакалів", вона підлила його ще низькопробним сосом совєтського стилю, розписавшись про „западанців" і „боннську псарню" та буржуазно - націоналістичних блазнів" ідо того ще й „оздобивши" карикатурою Оберлендера над домовиною Бандери, взятою із східньо - німецького комуністичного часопису „Нойс Дойчлянд'. Ні на що більше, поза цим плюванням, „Радянська Україна" не спромоглася. І це є найкращим доказом безсилости накинутого Україні комуністичного режиму в боротьбі з українським незалежницьким рухом, одним із провідних репрезентантів якого був сл. п. Степан Бандера.

О. Р.

Листи до Редакції

Д-р Ол. САС - ЯВОРСЬКИЙ ПРО СВІЙ ВИСТУП НА ТЕЛЕВІЗІЇ

В зв'язку із закінченням слідства в справі неправильностей у телевізійних програмах, на одній із яких, я, яко одинокий українець, був учасником, я уважаю моїм обов'язком довести до відома українським глядачам, що я ніякої допомоги не діставав, і що ті гроші я виграв чесно.

У вересні минулого року, коли згадка про ці неправильності появилася в пресі, продюсер моєї програми, п. Мертон Коплін (який цього року не згадав мене ні одним словом) запропонував мене нюйоркській „гренд джюрі" як свідка, щодо чесности програми і потвердження мого феноменального знання американської історії.

„Гренд - жюрі" і головний прокуратор п. Гоген, після перевірення фільмів з моїх виступів, заявили моєму продюсерові, що вони не потребують мого свідчення, і що мене ні в чому не підозрівають.

Цього року, 4-го жовтня, коли преса повідомила про конгресове слідство в справі тих програм, я заявив предсідникові комісії, конгресменові Гаррісові, свою готовість свідчити перед комісією в справі чесности мойого TV виступу, та знання американської історії.

Слідуючого дня я одержав відповідь, що він покличе мене, як буде потребувати. (Копії тих телеграм залучую).

Минулого тижня, коли п. Коплін, продюсер моєї програми, заявив, що він давав деяким контенстантам наперед відповіді, а деяких перевіряв, та що лише двоє контестантів не потребувало допомоги, при чому не згадав мого прізвища — я почув себе болюче враженим і післав телеграму конгресменові Гаррісові з просьбою переслухати мене. На це я не дістав відповіді.

Конгресмен моєї округи п. Едвін Вілліс заявив мені, що я непотрібно денервуюся, бо якщо б конгресмен Гарріс підозрівав мене, він був би покликав мене, як це зробив із 150 іншими контестантами, яких справа щодо кривоприсяги є у прокуратора.

Це не заспокоїло ні мене, ні моїх приятелів в Луїзіяні, які жадають очищення мойого імени. Цілий ряд визначних громадян мого стейту, видавці газет, власники TV станцій, великі промисловці — спонзорують наукові вечори в полудневих університетах, де я буду публічно в авдиторіях відповідати на питання з американської історії перед професорами даних університетів.

Це одинока можливість потвердити правду про моє знання американської історії, яке я виявив на телевізії.

Всім глядачам моєї програми я заявляю під словом чести, що те, що я повище написав, відповідає правді.

Знаю, що люди доброї волі мені повірять, а у інших, які засипають мене образливими листами, я не сподіваюся знайти зрозуміння.

Ол. Сас-Яворський

ПРО ЖУРАВЛИНУ - БРУСНИЦЮ

У числі 218 „Свободи" була вміщена новинка про те, що американський секретар здоров'я Флемінґ остеріг американське громадянство проти купівлі і споживання консервових компотів з ягід cranberries. В „Свободі" перекладено слово cranberry на „журавлина". Це не згідне з українською науковою термінологією і навіть з народною словесністю. Бо насправді cranberry - vaccinium vitis idaea (L) (наукова ботанічна назва) є брусниця і за проф. Іваницьким (Дендрологія, 1947) і за УАН (Словник Ботанічної Номенклятури, 1928) і за Енциклопедію Українознавства (словникова частина зошит 3-ій). У ЕУ подані такі ближчі пояснення: „на Зах. Україні гоґодза — рослина з родини вересуватих... з круглими терпко-солодкими ягідками. Ягоди вживаються для конфітури, компотів, наливок". Німецька назва на vacciniuf vitis idaea — Preiselbeere. І американська брусниця і европейська тотожні. Натомість журавлиною називається в українській ботанічній номенклятурі рослину, зрештою подібну і посвоячену з брусницею, а саме vaccinium oxycoccos (L), по-німецьки Moosbeere, з якої дуже рідко роблять варення і яку зовсім не переробляють промислово.

-інж. Богдан Лучаковський
Филаделфія, 12 лист. 1959

ПРО „ХЕМІЧНУ РЕВОЛЮЦІЮ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ФАРМІ"

У „Свободі" ч. 199 появилась стаття „Хемічна революція на американській фармі". Моя думка, чому в урядових складах знаходиться 4½ більйона бушлів пшениці і кукурудзи, які спричиняють урядові клопіт, є така:

Трактори усунули кінську силу. Фармер на 50 акрах орної землі змушений був утримувати 2 коней, кормлених з 5 акрів, засіяних вівсом, і з 5 акрів травою. Тепер коней майже нема, і на полі, на якому фармери сіяли овес і траву, плекають вони пшеницю і кукурудзу, які й переповнюють державні магазини.

Хемія збільшує кількість рільничих продуктів тільки в перепадливому році. В посушному році вона не тільки не дає жадної користи, а ще й спричиняє втрату, бо убиває хробаків, які винищують шкідників у землі й на корінних рослин. Картопля і помідори, плекані з домішкою хемікалій, наповнені водою і не мають жадного смаку. М'ясо рогатої худоби, а також свиней, кормлених з домішкою хемікалій, тратять смак. Кури, кормлені з поміччю хемії, збільшують на 25% кількість ясць, але для споживача вони мають вартість 5 за 2, кормлених чистим збіжжям. А м'ясо курей, кормлених з домішкою хемікалій, правдоподібно спричиняє у споживача недуги шлунку і крови.

Пилип Ясновський
Шарпсвіл, Па.

ЩЕ ТРОХИ ...

Ще трохи — і літ юнацьких
Не знайдеш, як вітру в полі,
Дорослою стала зненацька,
Змужнілою стану поволі.

Поволі, поволі, поволі
Над серцем здобуду владу —
Навчуся не плакати з болю
І в щасті дам собі раду.

Тоді не подумай, друже,
Що вже відшуміли зливи,
Що серцем я стала байдужа
І словом стала зрадлива.

Ти знаєш — великі ріки,
Спокійні, глибокі, холодні —
В собі затаїли навіки
І вир, і каміння підводне.

То хай же літа юнацькі
Зникають, як вітер у полі...
Дорослою стала зненацька,
Змужнілою стану поволі.

ЛІНА КОСТЕНКО

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(34)

Тут Федьо витягнув з кишені шкіряний гаманець, розкрив його. Повно там було рублів та червінців.

— Треба вам, Зіно? Як вам треба, тільки слово писніть. Я не той, я не жалую.

Він помняв у руці червінця, і, на превелику радість Зіни, сховав його назад у гаманець.

— То є так. Як вам треба буде грошей, то тільки мені заікніться. А полотна то вже ваші, того ся не відмовляйте!

— Дякую вам, Федоре. — Зіна сама злякалася свого кволого голосу і додала жвавіше. — Я дуже рада вашим дарункам. Я дуже рада.

Тут вона замовкла і стояла вичікуюче, але Федьо не відходив. Він присів біля столу в кухні. Це, мовляв, щойно початок відвідин. Вечір же довгий.

— То що ви вшисте си? — питав він, розстібаючи блюзу. — О, а я собі також пошив. Дивіться, чи не файна сорочка?

Строкатий ситець визирав крикливо з-під чорного мундира. Червоні круги перекликалися з червонуватим Федьовим обличчям, сірі квадрати з його сірими, водянистими очима.

Федьо пригладив гордовито волосся. Здавалося йому, що красни йтепер і величний, і дівчина дивиться на нього з захопленням. Нема вже на ньому тої сорочки з грубого полотна, з тими брижами. Ні тої спінки, що в неї літовіщанські збуї заглядали на ярмарку, волосся причісуючи та його запитуючи, а звідки ти, бойку? Ой, дістав не один за те, і варувався потім Федя Черепа.

А він дурень, бо похватався дуже. Як побачив, що ті поїхали, а Зіна сама в школі зараз ухопив давно приготований пакунок і побіг. А то треба було ще щось з собою взяти. Булку білу має крамар. Ковбаси є доста. Ріжуть люди худобу, свиней, як подуріли, та все поїдають, бо має бути колгосп, то хай чоловік сам з'їсть. Ая! Сало має вуджене. І добру горілку. Зараз би веселіще було. А то Зіна якась сумна. А як келишок вип'є, зараз зміниться і посмілішає.

— Зіно, — підвівся раптом Федьо, — я побіжу і принесу дещо. Я маю готове. Я зараз вернуся.

Рум'янці загорілися на лиці дівчини. Вона хотіла заперечити, але, згадавши недавній гнів свого поклонника, завагалася.

— Ах, Федоре! — усміхнулася вона силувано. — Так не годиться! Сідайте! Сідайте, кажу! — і вона посадила Федя силоміць на стільці. — Не годиться так. Сьогодні ви мій гість, сьогодні я вас частуватиму.

Від доторку її руки Федьо присів, як заворожений. У цьому доторку, здавалося йому, були стільки ласки й сердечности, що він став слухняний, як мала дитина.

— Та чим ви мене погостите? Мислите, я не знаю, як вам тут ся поводить?

— Чим хата богата, Федоре. Ось я зараз розведу вогонь. Тільки ж дров нема...

— Чим ви ся журите! У шопі повно дров. Я зараз принесу.

Тут Федьо підвівся по-молодецьки і услужливо метнувся в двері. Його чорна постать злилася з пітьмою непроглядного вечора. Дівчина причинила двері й озирнулася з безпорадністю. Що робити? Рішатися зразу. Куди пішов він? Чи по дрова? А як в кооперативу? Якщо принесе зараз горілки? Не відмовиться, не посміє відмовитися, сп'яніє. Знепритомніє. Який жах! Замкнути двері! Не впустити його більше. Не можна так. Ще більший буде його гнів. Виломить з люті двері. З помсти розкаже всім, що бачив її вночі під приходством, що ходила до попа. Хіба втекти з хати. На передні двері.

Дівчина пробігла неосвітлені кімнати, тихо відчинила двері на ґанок. Темно, понуро. А може він з цієї сторони. Ні, він таки з тої. Ось уже ввійшов у кухню, гримнув в'язанкою дров.

Затаїла віддих. Що робити? Що робити?

— Зіно! — чути голос Федя.

Ще не озивається.

— Зіно! А де ви? — тим разом голосніше.

Тепер чути його хід. Треба якнайшвидше вибігти звідси на світло. Чи не догадався чого? Дивиться на неї підозріло.

— Маєте, — мовив Федьо. — Ви си думаєте, що я не знаю, де дрова. Я виджу вночі, як удень. О, які бервена наколола ваша Галя. Лінива дівка аж смердить. А пацекує, що мой-мой. Але Федьо дасть собі з тими бервенами раду.

У руках в Федя з'явився ніж. Який гострий! Він усе, мабуть, з ножем ходить. Летять трісочки, багато трісочок. Взяв Федьо з стола газету, що в неї загорнений був гостинець. Черкнув запальничку, запалив. Заготів вогонь під плитою. Тепер тріски. Спрагло вхопився вогонь смерекових полін.

— То варіть що, — мовив Федьо тріюмфуючо.

І що тут варити? Зварить чаю. Ще є трішки. Один закіпчений горщик, що в ньому варять усе. А води в відрі тільки на дні. От піде вона по воду. Піде й не вернеться. Втече. А може він вийде за нею, ніби їй помагати. Ні, ні.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

У „СВОБОДІ" 50 РОКІВ ТОМУ

Про мову й гонорари в „Свободі"

„Протокол з річного засідання Головного Уряду Руського Н. Союзу, відбувшогося на днях 8, 9 і 10 вересня 1909 р. в Шикаґо, Ілл.. Взглядом редаґування „Свободи" словенськими буквами заявив о. Балоґ, що вона має виходити так само, як і до тепер, та що п. Гела, як, редактор тої „Свободи", заслуговує на особливе признання від угро-руського народу. О. Понятишин зажадав, щоби знести ухвалу Головного Екзекутивного Комітету: що „не вільно ні менаджерові, ні директорові платити гонорарів ніяким кореспондентам" та щоби, наколи якийсь кореспондент напише статтю, котру директор, редактор і менаджер уважатимуть за гідну винагородити, в порозумінні з гол. предсідателем або його представителем вільно їм було винагородити такого кореспондента відповідно вартости наукової статті. На внесення п. Ядловського ухвалено, щоб знести всіх сталих дотеперішніх платних кореспондентів, а щоби на будуче кожний кореспондент був винагороджуваний, після вартости його статті... Наступила дискусія над тим, чи заряд „Свободи", то є директор, редактор і менаджер мають відвічати особисто за всі статті, поміщені в часописі. На внесення д. Ядловського ухвалено, що так директор, як і редактор і менаджер мають зложити такі бонди (запоруки), які наложить на них Головний Уряд РНСоюзу або Конвенція..."

ПРОФ. Д-Р ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ ПРО УВАН І УКРАЇНСЬКУ НАУКУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

період, у якому плинус, продовжуючи звичайну працю УВАН, подбати головно про доріст, про підготову до керівної праці в українській науці молодих сил, що могли б перебрати на себе також і з кожним роком зростаючу відповідальність за працю і розвиток наших вільних наукових інституцій.

— В якому науково-діловому і адміністраційно-фінансовому стані він застав УВАН у ЗДА, перебираючи в ній відповідальність президента?

Проф. Шевельов стверджує, що, завдяки ентузіязмові і дбайливості Президії, секретаріяту та працівників Академії, у періоді після смерти М. О. Ветухова праця не припинялась. Архів і бібліотека поповнювались, випущено новий том „Анналів". Коли мова про фінансовий стан, то він, очевидно, не дає багато можливостей для творчої наукової праці, але в наших обставинах тяжко досягти кращого.

Завдяки старанням покійного проф. М. О. Ветухова — продовжував проф. Ю. Шевельов — Академія користувалась деякими незначними фондами з Фордової фундації, і ці фонди, разом з усе ще, на жаль, дуже скромними пожертвами від українського громадянства, вможливили Академії працю, що сьогодні становить поважну рубрику в нашому науковому та культурному доробку і в нашому вкладі у міжнаціональну науку. Випущених досі 24 томи „Анналів", разом 1,700 сторінок друку, є сьогодні в бібліотеках мало не всіх країн світу, збагативши їх надбанням української науки з багатьох ділянок. Ці видання здобули собі вже добре ім'я в міжнаціональному науковому світі і приносять велику користь для поширювання правди про Україну.

На публікації „Анналів" праця УВАН далеко не вичерпується. Такі праці, як „Софія в Києві" Повстенка, „Історія української літератури" Чижевського, праця Наталії Василенко-Полонської про колонізацію степової України, Шевченківські річники УВАН і інші видання мають велику вартість у науковому, а посередньо також у політичному сенсі. Академія має докази, що ці праці попадають також в руки українських науковців по той бік залізної завіси, бодай деяких, і це має своє значення.

Продовжувати й посилювати цю працю є першим завданням УВАН також і на майбутнє — твердить проф. Ю. Шевельов. Рівночасно УВАН у ЗДА ставить собі ряд інших цілей, зокрема поширювання і скріплювання контактів з американськими науковцями, а далі поширювання тих контактів на науковців інших вільних країн та підготова нашого наукового доросту. З УВАН у ЗДА співпрацює вже цілий ряд видатних американських учених і авторів, між ними такі, як Армстронг, Галецкі, Ліхтен, Стілмен, Гопкінз, Менгес, Фрідман, Вайнтравб та ряд інших. Поширення цих зв'язків на інші країни поступово надає Академії характеру світового центру україністичних студій.

Для ілюстрації цього розвитку проф. Шевельов наводить приклад: У цій, як і інших країнах є ряд визначних славістів, включно з такими, що знають українську мову. Все ж таки, вони майже не мають об'єктивних можливостей свої знання використовувати працюючи в ділянці українознавства. Ситуація змінилася б, якби була інституція, що заохочувала б їх до праці над українськими проблемами і мала можливість друкувати їхні, якщо не книги, то бодай статті. Цю можливість бажає забезпечити їм УВАН.

Одним з найважливіших завдань УВАН вважає її новий президент справу підготови наукового доросту. Також у цій ділянці УВАН уже може виказатись поважними успіхами, об'єднавши цілий ряд молодих і надійних, в поодиноких випадках поважно заавансованих адептів української науки.

Відповідаючи на запит щодо персонального складу УВАН у ЗДА та його наукового потенціялу, проф. Шевельов вияснив, що УВАН у ЗДА має тепер 25 дійсних членів і 35 членів-кореспондентів, які заступають майже всі ділянки україністики. Зокрема поважно заступлені історія, література, мовознавство, хоч не бракує і мистецтвознавців, археологів, економістів та інших. Добре працює Комісія УВАН у ЗДА для вивчення пореволюційної України в СССР. Є також ряд фахівців з ділянки точних наук, хоч вони свою працею зв'язані більше з американськими університетами та дослідними центрами.

Крім З'єдинених Держав, існують і працюють Українські Вільні Академії Наук в Канаді і в Европі, що ставлять собі подібні цілі, хоч організаційно вони не є зв'язані.

Працю для розвитку вільної української науки ведуть також Наукові Товариства ім. Шевченка в поодиноких країнах. Практика виказує, що ці дві наші вільні наукові установи взаємно себе доповнюють, є навіть чимало науковців, які є членами і працюють рівночасно в УВАН і НТШ. НТШ провело поважну працю для популяризації української науки і збагатило її вартісними науковими публікаціями. Персонально новий президент УВАН у ЗДА, проф. Ю. Шевельов, є в добрих взаєминах з президентом Американського НТШ, проф. Романом Смаль-Стоцьким. Працюючи окремо і співпрацюючи взаємно, ці дві установи охоплюють все ширший терен своєю науковою діяльністю, що також поширюється на все нові галузі науки.

Праця УВАН, як і НТШ, могла б бути куди пліднішою, якби загал українського громадянства мав до неї більше зрозуміння та відповідно її піддержував своїми пожертвами. Можна собі легко уявити, яку працю могли б виконати українські науковці, якби, наприклад, УВАН могла кожного року забезпечувати цих науковців бодай одноюдвома повними стипендіями для наукових дослідів, що опісля могли б появлятись окремими публікаціями.

Довше зупинився проф. Ю. Шевельов у відповіді на запит про стан української науки по цей і по той бік залізної завіси. Коли мова про вільну українську науку, проф. Шевельов вважає, що вона загалом виконує те, що в її умовах можна виконати. Правда, можна жалувати, що не кожний з українських науковців в Америці зумів сполучити свій науковий досвід з тим, чим його може доповнити американська наука, і що не всі вони мають контакт з американським науковим світом. Проте, і вони опрацьовують багато інтересних тем і дають вартісні праці. Ті, що потрапили знайти спільну мову з американським науковим світом та опанували американські наукові методи, мають тим більшу можливість обстоювати свої погляди. Американська наука визнає право на такі власні погляди і практикує дискусії. Очевидно, що багато навіть найкращих замірів українських науковців не можуть бути здійснені з уваги на хронічну недостачу фондів на такі цілі.

Коли мова про українську науку під совєтами — вона змушена коритись програмовим та пропагандивним настановам Москви. Це не від сьогодні відомий факт. Кілька років тому складалось враження, що української науки в Україні взагалі немає. За останні роки положення дещо покращало, що говорить, безперечно, про вітальність українських наукових кадрів. Одначе ці кадри, щоб написати одне слово правди, мусять писати десять сторінок неправди; спокутуючи прогалину в українській науці, що існувала впродовж 20 років, вони виростають самопас, без учителів, без вишколу, без доступу до українських наукових праць 20-их років та західньої науки. В таких обставинах їхні праці мусять мати старомодний і провінційний характер. Бо коли вже і російська наука в гуманістиці є провінційною, то українська наука в тій ділянці, що перебуває під „опікою" російської, мусить бути подвійно провінційною. Все ж деякий прогрес помітний, часом уже навіть цитується західні наукові праці.

Все це також ставить у відповідне світло вартість українознавчих видань УВАН у ЗДА. У той час, як на Заході, вони ширять і поглиблюють знання про Україну, на Україні, поскільки вони туди продираються, вони показують українським науковцям об'єктивні нові підходи.

Усе це і багато споріднених проблем повинні мати на увазі українці у вільному світі, зокрема їхні вільні наукові інституції, і з вірою в українську правду, у вітальність української науки і її творців творити нові українські вартості та збагачувати ними науковий і культурний доробок людства. Це і та загальна мета, що її має Українська Вільна Академія Наук — закінчив свої вияснення її президент, проф. Юрій Шевельов.

БЕЗ ПОЛІТИКИ

● **Бернард „дюк з Норфолку"**, нащадок одного з найстарших англійських аристократичних родів і водночас один з найбагатших англійців, випроваджується з власного замку, збудованого 900 років тому, до нового скромного будинку, щоб заощадити кошти прожитку. Все ж він залишає ще на повній платні в замку 80 осіб адміністрації і служби. Згаданий замок є один із цілей туристичних прогулянок — за відповідним вступом.

● **Сестра іранського шаха** Різи Палеві, 29-річна княжна Фатемех, 22 листопада ц. р. обвінчається з 39-річним генералом Мохаммедом Хатамі, командантом іранського летунства. Княжна Фатемех була дружиною американського мільйонера Вінсента Гільєра в Лос Анджелесі, але після 8-річного подружжя розвелася з ним.

● **Індійський уряд** має клопіт з Нізамом з Гайдерабаду, колишнім сувереном і фактичним власником тієї індійської провінції, яка охоплює 82,000 кв. миль. Індійський уряд, перейнявши той обшир у власність держави, погодився платити Нізанові відшкодування спершу по 2 мільйони долярів річно, а потім по півтора мільйона. Ніза, з свого боку, платить річно по 120,000 долярів кожному із своїх двох синів, але коло 200 своїх дітей, що їх має від різних жінок, нібн занедбує. Оцих 200 дітей разом із 400 своїми свояками створили організацію, яка жадає від центрального індійського уряду, щоб він присилував 72-річного Нізама, одного з найбільших багатирів і скупарів світу, давати їм більшу матеріяльну підтримку.

● **Наступникові англійського** престолу Чарлзові, князеві Валії, сповнилось минулої суботи 11 років. Він святкував день своїх народин в гурті шкільних товаришів у шкільній бурсі, де постійно мешкає.

● **Винстон Черчил**, який 30-го листопада ц. р. матиме 85 років, відвідав із своєю дружиною та багатьма колишніми вихованцями університету в Гаррові ту школу, яку закінчив 63 роки тому. Черчил „підтягував", коли 620 теперішніх вихованців тієї школи співали студентські пісні. Середня й висока школа в Гаррові була заснована 1611 року. Між її вихованнями був м. і., найбільший поет Англії Байрон.

У Лондоні почались важливі наради з канцлером Аденауером

Лондон. — До Лондону мав прибути у вівторок 17 ц. м. західньо-німецький канцлер Конрад Акенауер для переведення важливих нарад з англійським прем'єром Мекміленом і членами його уряду над двома найповажнішими справами: одностайного становища Заходу, зокрема Англії, у справі Німеччини й Берліну з уваги на найближчу конференцію „на вершинах" та погодження економічних інтересів 6-членного континентально - европейського Спільного господарського ринку з інтересами 7-х т. зв. „зовнішніх" держав під проводом Англії. Від часу подорожі англійського прем'єра Мекміллена до Москви з початком цього року Аденауер ставився недовірливо до політики Англії, яка буцім-то, задля покращання власних взаємин з Совєтами, хотіла накинути Німеччині дискримінаційні постанови щодо розброєння, безатомової смуги і т. д. В останньому часі Аденауер нібн прийшов до переконання, що Мекміллен не думає поступатися в справі Німеччини далі, ніж інші західні союзники. Аденауер хоче переконати Мекміллена, що найкраще залишити в Берліні такий стан, як є тепер, бо кожний інший даватиме притоку Совєтам до щораз дальших скарг і вимог. Аденауер хоче теж переконати Мекміллена, що Спільний господарський ринок є передусім політичною, а щойно на другому пляні економічною організацією, бо має на увазі повну західньо - европейську політично-економічну інтеграцію. До Спільного господарського ринку належать Західня Німеччина, Італія, Франція, Бельгія, Голляндія і Люксембург, а до „зовнішніх сімох" — Англія, Швеція, Норвегія, Данія, Австрія, Швайцарія і Португалія.

● **Марокканський уряд** оприлюднив другий з черги довгий список арабів, які в період колоніяльного володіння Франції в Марокко, перед 1956-им роком, вислуговувались французьким властям із шкодою для марокканських інтересів. Маєтки усіх цих людей тепер сконфісковано.

Український Музичний Інститут
у ФИЛАДЕЛФІЇ

НЕДІЛЯ,
29-го ЛИСТОПАДА,
1959 Р.,
ГОД. 7:30 (точно)
Заля Українського Горожанського Клюбу
(847 Н. Френклин)

ЖДАНА КРАВЦІВ

(фортепіян)
СТУДЕНТКА КОНЦЕРТОВОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ.

В програмі:
Скарлятті, Моцарт, Брамс, Шуман, Вебер, Шопен, Барвінський, Ревуцький.

Вступ за програмками в ціні $1.50 — $1.00. — Для молоді $0.50, до набуття в кооп. „Базар". — Для учнів УМІ вступ безплатний.

В НЕДІЛЮ, 22-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
При Українській Православній Церкві св. Вознесіння в Пасейку, 47 Hope Ave.
— відбудеться —
АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА
і
УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ ІКОНОСТАСУ
яке довершить Їх Високопреосвященство Високопреосвященний Архиєпископ
МСТИСЛАВ
Голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА.

Урочиста зустріч Владики о год. 9-ій ранку.
Початок Архиєрейської Служби Божої год. 9:30 ранку
Після Служби Божої відбудеться
БЕНКЕТ
з відповідною програмою, опісля Забава з танцями.

Парох і Церковний Комітет.

ВІДДІЛ ОУА САМОПОМІЧ В НЮ ЙОРКУ
запрошує своїх членів і прихильників на
ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР
що відбудеться з нагоди „Свята Подяки"
В ЧЕТВЕР, 26-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
у власній домівці при 68 Е 7-ій вул.
По вечері письменник І. Керницький відчитає декілька гуморесок.
Початок о год. 4-ій попол.
Зголошуватись в канцелярії „Самопомочі" найпізніше до вівтірка, 24-го листопада ц. р.

Управа Відділу ОУА „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку

ФІЛЬМ
КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ у Европі

За оцінкою преси
НАЙКРАЩИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЬМ
буде повторно висвітлений, на бажання Громадянства, в слідуючих містах:

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й., — Середа, 18-го лист. год. 6:30, St. John's Memorial Center, 10 St. John Parkway.
ЮТИКА, Н. Й. — Четвер, 19-го листоп., год. 6:30, заля Укр. Церкви св. Володимира, 1108 State Street.
ПАССЕЙК, Н. Дж., — П'ятниця, 20-го листопада, год. 7:00, Passaic Turner's Hall, 240 Hope Ave.
КАРТЕРЕТ, Н. Дж., — Субота, 21-го листоп., год. 7:00, Nathen Hale School, Roosevelt and Hayward Aves.
ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Неділя, 22-го листоп. год. 5:30 та 8:00, заля Укр. Нар. Дому при Френклін вул.
БАЛТИМОР, Мер. — Вівторок, 24-го листоп., год. 6:15 та 8:30, Укр. заля „Самопоміч".
ВАШИНГТОН, Д. К. — Середа, 25-го листоп., год. 8:00, Confederate Hall, 1322 Vermont Ave., N. W.
ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Четвер, 26-го листоп., год. 6:30, Укр. заля св. Володимира Germantown-Berks St.
НЮ ЙОРК, Н. Й. — П'ятниця і Субота, 27-го і 28-го листоп. год. 5:30 та 8:00, Robert Senior H. School Ave „B" and 6th Street.
НЮАРК, Н. Дж. — Неділя, 29-го листоп., год. 4:00 та 7:00, Заля Української Централі, 118 William St.
НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Вівторок, 1-го грудня, год. 7:00, Параф. заля св. Михайла, 567 George St.
ВИЛИМЕНТИК, Конн. — Середа, 2-го грудня, год. 6:00, Український Народний Дім, 50 Broad St.
ПИТСФІЛД, Мас. — П'ятниця, 4-го грудня, год. 6:30, Параф. заля св. І. Хрест., Greylock Ter. & Wetson St.
ГАРТФОРД, Конн. — Субота, 5-го грудня, год. 7:00, заля Burns School, Russ and Putnam Sts.
БОСТОН, Масс. — Неділя, 6-го грудня, год. 1:00, заля Укр. Прав. Церкви св. Андрія, W. Roxbury.
БОСТОН, Масс. — Неділя, 6-го грудня, год. 5:00, заля Укр. гр.-кат. Церкви св. Юрія, 152-154 Tylor St.
ДІТРОЙТ, Міш. — Неділя, 20-го грудня, год. 4:30 та 7-ма, заля Укр. Нар. Дому на Мартин вул., Дітр.-Захід.

Фільм уліпшений доповненнями й замінами окремих місць. Ті, що вже оглянули цей фільм, розкажіть іншим, ті, що ще не мали нагоди подивляти його, прийдіть та приведіть своїх дітей і знайомих, щоб вони почули себе гордими й щасливими українського походження. Хай буде всім відомо, що оглянувши фільм, Ви, крім власного задоволення, прислуговуєтеся одній з найвизначніших акцій цього часу. Ви причинятеся до дальших поїздок Капелі, за що Вам честь і шана!

Просимо слідкувати за дальшими нашими оголошеннями.

Т-ВО ПРИЯТЕЛІВ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

● **КНИЖКИ** ●

МУЗИЧНІ ТВОРИ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ.

Народні та історичні пісні на мішаний, чоловічий і жіночий хори.

Повне посмертне видання! За три збірки ціна лише $3.50

Замовлення слати:
"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ПАЛАНКА ЗАГОНУ „ЧЕРВОНА КАЛИНА" 5-го КУРЕНЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ СЕНЬЙОРІВ В ШИКАГО

запрошує

Станичну Старшину з Виховними Уладами новацтва, юнацтва, і старшого пластунства, Пластовий Сеньйорат, Пласт-Приятелів і Громадян Шикаґа на

СЛУЖБУ БОЖУ І ПАНАХИДУ
по
сл. п. СТЕПАНОВІ БАНДЕРІ

в чотиродесятницю смерти нашого Братчика „Червоної Калини".

Панахида буде відправлена в церкві св. о. Миколая при вул Райс і Оклей

В СУБОТУ 21-го ЛИСТОПАДА 1959 р., о ГОД. 9 РАНО,
а після неї відбудеться
ОСТАННІЙ ПЛАСТОВИЙ АПЕЛЬ
в домівці Українського Пласту при 2157 В. Шикаґо Евню.

СКОБ!

Паланковий і Члени Паланки Загону „Червона Калина"

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ В НЮ ЙОРКУ
повідомляють, що
в НЕДІЛЮ, 22-го ЛИСТОПАДА ц. р.
на 40-ий день по смерті

сл. п. Провідника СТЕПАНА БАНДЕРИ

будуть відправлені — **ПАНАХИДИ**
в православних церквах — о 1-ій год. по полудні
і в укр. кат. церкві св. Юра — о 4-ій год. по пол.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Головна Управа ООЧСУ є уповноважена на терені ЗДА приймати добровільні пожертви на Фонд Визвольної Боротьби ім. СТЕПАНА БАНДЕРИ для увіковічнення пам'яті впавшого борця за державну волю та на Фонд Допомоги Його Родині.

Усі індивідуальні пожертви та усі розрахунки з перепроваджуваних по Українських Громадах збірок на окремі листи просимо пересилати поштою на адресу:

ODFFU, P. O. BOX 304, COOPER STATION, NEW YORK 3, N. Y.

або особисто складати в канцелярії ГУ ООЧСУ:

315 EAST 10th STREET, — NEW YORK, N. Y.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ

З Рідними, Приятелями і Знайомими ділимося у великому горю сумною вісткою, що дня 15 листопада, 1959 р. упокоївся в Бозі у лікарні восвідства Зелена Гора в Польщі, після довгої і важкої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, наш Найдорожчий і Невіджалуваний Батько, Тесть і Дідуньо,

бл. п. о. Михайло ПАСЛАВСЬКИЙ

б. довголітній український греко-кат. парох у Лютовиськах, пов. Мостиська, у Попелянах, пов. Дрогобич, у Монастирі-Добрій, пов. Ярослав, кол. військовий капелян б. австрійського війська та УГА, останньо парох українців у восвідства Зелена Гора в Зах. Польщі, на 73-му році свого трудолюбивого життя.

Заупокійна Служба Божа була віделужена дня 17-го листопада ц. р., о год. 9-ій ранку в українській греко-кат. церкві св. Юрія при 7-ій вул. в Ню Йорку, а ПАНАХИДА відбудеться в суботу, дня 21-го листопада ц. р. в тій же церкві о год. 8-ій вечора, безпосередньо по вечірній Службі Божій.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:
Богдан й Осип, сини,
Лідія й Ірина, невістки,
Михайлик, Оленка, Марічка, Нестор та Маркіян, внуки,
та Родина в Краю.

Рідним, Друзям і Знайомим подаємо болюче сумну вістку, що дня 7-го листопада 1959 р. у лікарні св. Йосифа в Торонті, Онт., Канада, заснула в Бозі після короткої важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, наша Незабутня Сестра, Шваґрова й Тета

св. п. ОЛЕНА КОЗАК

народжена 1907 року у Львові, Зах. Україна, членка Управи Дієцезальної Ліґи Українських Католицьких Жінок, членка Ліґи Визволення України й других торонтських організацій, тиха й ревна робітниця в національній та громадсько-суспільній ділянках.

Панахиди були відслужені в днях 9-го й 10-го листопада ц. р. в похоронному домі п. Кардинала в Торонті, а похорон відбувся дня 11-го листопада з української греко-кат. Церкви Богоматері Неустаючої Помочі на цвинтар „Проспект" у Торонті.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:
Д-р Іван Козак, брат з дружиною і донею,
Марія Чайковська, сестра з дітьми, невістками, зятем і внуками,
Наталія Козак, братова із сином невісткою та внучкою.

Ділюся сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 12-го листопада 1959 р. відійшов від мене у вічність, по довгій і тяжкій недузі, на 64-му році життя, Мій Найдорожчий Муж

Д-р Олександер ВЕЛЬНИЧУК

Заупокійна Панахида відбулася в п'ятницю 13-го листопада в похоронному заведенні П. Яреми на 7-ій вул. в Ню Йорку. Похорон Тлінних Останків Покійного відбувся в суботу, 14-го листопада 1959, з Української Православної Церкви Св. Тройці в Ню Йорку на цвинтар Mount Olivet, Queens, L.I., N.Y.

Горем прибита
Аврора Вельничук з дому Іваницьких
дружина

ЦЕНТРАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ У ЗДА і УКРАЇНСЬКА БУКОВИНСЬКА ГРОМАДА в НЮ ЙОРКУ

з глибоким сумом повідомляють, що дня 12-го листопада 1959 р. помер у Ню Йорку, на 64 році життя, по довгій і важкій хворобі, їх незабутній член — бл. п.

Д-р Олександер ВЕЛЬНИЧУК

учасник визвольних змагань за Українську Державу, довголітній адвокат у Вижниці, на Буковині, батько Академічного Козацтва „Запороже" в Чернівцях, довголітній голова Українського Народного Дому у Вижниці, доцент УВЕШ у Мюнхені та член багатьох інших громадських організацій на Буковині й на скитанні.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

ДУХ ВОЛІ — ЛИСТОПАДОВА „ВЕСЕЛКА"

Зроджений на полі бою під Полтавою Дух Волі, що після двох століть ожив знову в Листопадовому Зриві у Львові, є не тільки темою вірша Р. Завадовича п. н. „Дух Волі", у якому автор поєднує ці дві далекі часово, та близькі по суті історичні події, але став також тематичним і ідейно-виховним стрижнем найновішого числа „Веселки", що завершує цикл матеріялів, присвячених 250-им роковинам гетьмана Івана Мазепи, якого портрет, роботи мистця І. Кейвана, прикрашує обкладинку „Веселки".

Історично - героїчній тематиці визвольних змагань українського народу під Полтавою й у Львові, присвячено ще вірш М. Щербака „Листопад", оповідання Гр. Афнера „Одчайдушний Дмитрик" і оповідання Л. Полтави „Батько" (ілюстрації М. Дмитренка). Добрим уведенням до притаманного кожній живій істоті бажання волі може стати лектура й аналіза вірша А. Коссовської для менших дітей „Їжачок".

Матеріяли історично - героїчного циклу можна використати для учнівських деклямацій та як лектуру для поширення, доповнення й поглиблення навчання історії рідного краю.

Доповненням цього циклу є інший українознавчий матеріял з ділянки промисловости й господарської географії України, а саме оповідання-спогад В. Мацькова „Солодка прогулянка" про виріб цукру.

Менші діти радо прочитають призначену для постановки в дидячих садках сценку Ніни Бурик п. н. „Прощання осени з лісом" в ілюстраційному оформленні Е. Козака, веселий віршик К. Перелісної „Та цить!" про дівчинку й папуги та смішні пригоди Чап-Чалапа про те, як він врятувався перед осінньою Завірюхою.

Переживання новоприбулої до Америки дівчинки-скитальки зі знанням дитячої психіки описує Т. Білецька в оповіданні „Чоботарикова ялинка" (ілюстрації А. Климка), що буде продовжена в грудневому числі і дає настрій передсвяточно - різдвяного сезону.

У числі продовжуються „Пригоди котика Мурчика" М. Погідного (ілюстрації П. Холодного) або зустріч котика з хитрою й зрадливою лисичкою та про важкі переживання Мурчика під час осінньої громовиці в лісі.

Приготування козаків до битви з татарами на дніпровій переправі є темою листопадової серії пригод Богдана-характерника (Р. Завадович — П. Холодний).

Релігійна тематика заступлена оповіданням - леґендою п. н. „Бабусина свічечка" про потребу щирого й чистого серця в приношенні жертви Богу. Леґенда базована на народних мотивах.

Сміховинки, загадки - розваги, листування з читачами доповнюють зміст листопадового числа „Веселки", надрукованого в темно - синьому й помаранчево - жовтому кольорах.

Листопадове число „Веселки" появляється якраз у розгарі кампанії на пресовий фонд видань „Свободи". Треба сподіватися, що з уваги на ціль і завдання, яким служить „Веселка", українська громада своїми пожертвами підтримає журнал і дасть йому змогу ступити з новими надіями в недалекий уже, сьомий рік його появи.

В. Б.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Серія доповідей про інвестиції в УІАмерики

Це пораз перший відбудеться цікавий курс про інвестиції. Цим разом буде улаштований в Українському Інституті Америки. В доповідях будуть з'ясовані різні проблеми й питання. Учасники курсу отримають вичерпні інформації на свої запитання. Опрацьовані будуть наступні теми:

1. Державні, стейтові й приватні акції (стаки і бонди). Роля капіталу в американській економічній системі. — Роди забезпечення (ґарантії). — Ризикування й винагорода. — Фільм. „Як здобути кредит?".

2. Біржа в Ню Йорку й біржові аґенти. — Мета інвестиційної програми. Фільм. Ваша участь в майбутньому розвитку.

3. Що потребує знати кожний інвестор і де можна отримати інформації. — Як читати фінансову сторінку американської преси? Фільм. Про правильну біржу.

4. Практичні інвестиційні методи — Інвестиційна техніка, успішна й спекулятивна. Фільм. Показ, як інвестувати?

Після кожної доповіді й фільму дискусія.

Вищезгадані доповіді й покази практичних фільмів відбудуться в середу 18 і 25 листопада та 2 грудня 1959.

Початок завжди точно о годині 8-ій вечора.

Керівником курсу є відомий фахівець в інвестиційних та біржових справах Володимир Бакад, екзекутивний урядовець великої біржової фірми Мерріл Линч, Пірс, Феннер і Сміт, Інк., Ню Йорк Н. Й.

Курс відбудеться тільки у випадку, якщо зголоситься відповідне число слухачів. Участь безплатна! Вступні картки для зголошених видає канцелярія Українського Інституту.

Зголошення слід надіслати на нижче подану адресу:

Ukrainian Institute of America, Inc.
2 East 79th Street
New York 21, N. Y.
BUtterfeld 8-8660

Бостонська громада вшанувала пам'ять сл. п. Степана Бандери

„Хай Господь прийме його у своє царство!" — такими словами проводив молитву до Всевишнього Господа Бога прот. о. Іван Данилевич, парох української православної церкви св. Андрея. В неділю 25 жовтня після Служби Божої відправлено Молебень за душу славної пам'яти українського героя Степана Бандери. Несподівана вістка про смерть С. Бандери вразила нашу громаду до крайности. Знаємо, що на шляху боротьби з ворогом мусять впасти жертви і з нашої сторони, та ніколи ми не думали, що ворог посягне по керманича українського руху. Та сталося, бо ворог хитрий, думає, що уб'є провідника, то решта розлетиться. Та він помиляється, бо український народ видав мільйони героїв, і як надійде час, то нові мільйони стануть до боротьби за Волю України.

В неділю 1-го листопада по Службі Божій о. І. Данилевич відправив торжественну Панахиду за героїв Листопадового Зриву. Хор під проводом нашого молодого диригента Антона Паппика дуже чутливо співав. Наша громада все віддає честь своїм Героям, і можна було запримітити, як високо вихована вона національно. Не тільки старші, але їхні діти, тут роджені в цей великий день були присутні. Ніхто не відважився вийти з церкви після того, коли о. І. Данилевич попросив задержатися на Панахиду. Після панахиди, о. І. Данилевич коротко говорив про ті славні часи з-перед 41 року. Народ бажав Волі на своїх землях, чужого не бажав, але наші ненаситні вороги все чигали на нашу Волю. Український народ не зложив зброї, не заключував жадних договорів з ворогами, війна ще не скінчена. Тому нам тут на свобідній землі Вашинґтона треба допомагати нашим братам в Україні виборити волю для України. Хор проспівав пісню „Боже Великий, Єдиний" і на цьому закінчилося це свято".

Микола Давяскиба

Нарада УККА у Филаделфії

В неділю 8 листопада ц. р. відбулися у Филаделфії громадські наради, скликані Українським Конґресовим Комітетом Америки для пожвавлення громадського життя і поглиблення зв'язків УККА з громадянством. В нарадах взяли участь представники чотирьох Відділів УККА, а саме Филаделфії і Честеру з Пенсилвенії, Кемдену з Ню Джерзі і Вілмінґтону з Делевар, як тежі представники організацій Филаделфії. З Ню Йорку прибули редставники Централі УККА в особах ред. В. Душника і мґр. Базарка, як теж приявні були члени Екзекутиви і Ради УККА, які живуть на терені Филаделфії, а саме І. Білинський, Т. Бак-Бойчук, д-р В. Ґалан, Е. Зиблікевич, Т. Кульчицький і Ст. Пушкар.

Наради відкрив голова Філії УККА у Филаделфії д-р Ґалан і, привітавши приявних, передав провід нарадами голові Комісії Збірки національного датку дир. І. Порітковi. Представники Централі виголосили дві ділові доповіді. Ред. Душник говорив про останні дії УККА у зв'язку з проголошенням Тижня Поневолених Націй, і у зв'язку з приїздом Хрущова до ЗДА; промовець звернув увагу на кошти УККА і закликав громаду до посиленої збірки фондів на цілі УККА. Мґр. Базарко говорив ро організаційну структуру УККА, заторкуючи теж і справу збірок. Після обох доповідей вив'язалась широка дискусія, в якій приявні висловлювали завваження до діяльности УККА. Від Управ окремих Відділів говорили д-р Ґалан і ред Тарнавський від Филаделфії, інж. Ромах від Кемдену, п. Кобаса від Честеру і д-р Слюзар від Вілмінґтону. Всі промовці підкреслювали конечність тіснішої співпраці з Централею, як теж конечність плянової акції переведення збірки національного датку, бо лише фонди, зібрані у збірках національного датку дають можливість українській політичній репрезентації у ЗДА — УККомітетові вести поширену діяльність для підтримки визвольної акції України. Розвинулася дискусія для уточнення найкращого пляну переведення збірки, і в цій дискусії забирали слово Роман Карбівник, Мирон Утриско, д-р Іван Скальчук, Іван Струк, Тихон Тещук, Осип Петрович, д-р В. Пушкар і інші.

У висліді наради постановлено відбути ударну кампанію для переведення збірки національного датку від 15 грудня до 15 лютого. Филаделфію поділено на збіркові райони і в окремих районах будуть діяти окремі збіркові групи, зосереджені в Комісії Збірки при Філії УККА. Нарада мала діловий характер і напевно причиниться до нових успіхів. Т.

Ютика, Н. Й. вшанувала пам'ять Степана Бандери

18. жовтня, під час Служби Божої в намірені українського народу з нагоди Мазепинського ювілею, укр. кат. парох Ютики, Н. Й., о. Б. Смик, виголосив відповідну проповідь, та подав сумну вістку про трагічну смерть сл. п. Степана Бандери, підкреслюючи його релігійність, що її виніс з дому свого батька, священика - патріота, о. Андрія. Пласт допоміг молодому юнакові сформувати свій характер на найвищих засадах любови Бога й Батьківщини. Ціле своє життя присвятив Батьківщині, ціла його родина віддала своє життя на жертівнику Батьківщини: двох братів замучили в таборі смерти в Освєнцімі, батько і сестра заслані на Сибір . . . Лямпади, що їх люди засвітили, нехай це будуть не тільки жертви світла, але й молитви до Всевишнього за його душу . . .

До панахиди станули всі три місцеві священики: о. С. Дурбак, о. Б. Смик і о. Й. Лукасевич. Представники всіх без вийму організацій уставилися перед тетраподом зі свічками в руках. Стрілецьким „Вічная пам'ять" закінчено панахиду, і похилилися три прапори: національний, дивізійників і сумівський, як теж і голови численно зібраних парохіян. В очах багатьох блистіли сльози . . .

У день похоронів сл. п. С. Бандери, 20 жовтня, о. С. Дурбак відправив заупокійну Службу Божу й панахиду.

У день Першого Листопада — ютицькі й сусідні пластуни, під час свого Листопадового Свята, віддали належну пошану визначному членові Пласту — С. Бандері.

В сороковий день від смерти — відвправиться заупокійна Служба Божа. Запляновані жалібні сходини громадянства Ютики. І. Д.

Відділ СУА у Вілмінґтоні, Дел. відзначив 10-річчя нових поселенців

Вже рік існує у Вілмінґтоні, Дел., 554-ий Відділ Союзу Українок. Рухливе жіноцтво завзято працює, придумуючи щораз то іншого роду імпрезиц — Останньою імпрезою, що її улаштували Союзянки 24 жовтня був „ Бенкет з нагоди 10-ліття прибуття нової еміґрації до Вілмінтону".

До підготовки бенкету взялася Управа Відділу СУА з питомним собі завзяттям і посвятою. Запрошено на бенкет мейора міста п. Лямот, сенатора Рейлі з дружиною, пані Мілер — керівничку вечірніх шкіл для новоприбулих, голову Централі СУА п. Олену Лотоцьку та інших.

24 жовтня 1959 р. в 7-ій год. веч. зібралися гості (30 осіб) в гарно прибраній парохіяльній залі при гр.-кат. церкві св. о. Миколая. Голова 54 Відділу СУА п. О. Гарванко привітала гостей і попросила о. пароха Готру провести молитву та бути теж товстмайстром бенкету.

Членки Відділу СУА подали приготовану вечерю — після чого почалися привіти.

Промовляли: сенатор Рейлі, пані Мілер, мейор Лямот. Остання говорила п. О. Лотоцька, яка промовляла двома мовами. Промова п. Лотоцької була правдивою прикрасою бенкету: змістовна і цікава, що присутні з затриманим віддихом вислухали її. П. Лотоцька розказала англ. мовою про змагання українського народу до волі та говорила про причини масової української еміґрації. В українській мові провідною думкою промови були слова Шевченка „бо хто Матір забуває — того Бог карає" . . .

Довготривалими оплесками дякували присутні п. Лотоцькій за її промову.

о. Готра подякував всім промовцям і учасникам та молитвою закінчив бенкет.

По бенкеті пляновано забаву з танцями, яка не відбулася з огляду на жалобу по сл. п. Ст. Бандері.

В тому місці належиться подяка Управі і членкам 54 Відділу СУА, що так вміло і культурно підготовили цей бенкет, зокрема подяка за те, що в перше запросили представників амер. влади до нашої парохії. Мейор п. Лямот та інші висловлювали признання і приємне здивовання, що українська громада так гарно і культурно зоранізована, бо з українцями вони мало стрічалися дотепер . . .

І тому признати треба, що згаданий бенкет та промова п. О. Лотоцької зробили добру прислугу для пропаґанди української справи серед американців. П. Щ.

Короткі Вістки

● Уряд опіки над дикими тваринами у Вашинґтоні повідомляє, що в заповіднику в Арaнзасі в Тексасі досі нараховали вже 29 чорнобілих американських журавлів, які прибули туди на зимування з Північної Канади, де вони перебувають літо. Бракує ще 5 журавлів, бо на весні відлетіло на північ 32 штуки, а вліті народилося двоє молодих. Ці журавлі є під охороною ЗДА і Канади.

● Клод Мартін з Квебеку в Канаді працював як кухар в нічному клюбі, коли до кухні ввійшов озброєний бандит, який зв'язав кухаря та пограбував із каси $3,000. Кухар Мартін, хоч мав зв'язані над спиною руки, зумів дістатися до телефонічного апарату і язиком набрав номер телефону, щоб повідомити поліцію про напад.

● Команда Летунства повідомила 15 лист., що недавно 100 джетових літаків відбули засекречений успішний лет до Франції в рамах летунських вправ. Ці вправи ствердили готовість американського летунства кожної хвилини вилетіти в те місце в світі, де його треба.

● 15. листопада кубинський уряд перетворив на 33,500-акрову тваринну фарму в Камаґеї, власність американських громадян. Ця фарма є найбільшою земельною посілістю, сконфіскованою кубинським урядом, який переводить революційну земельну реформу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертні Згадки

ІВАН ҐЕЛЕТА, довголітній член Братства Св. Василія, 168 Відд. УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж. помер дня 24. жовтня 1959 на 70-му році життя Походив з села Черче, рогатинського повіту, Зах. Україна. Полишив сестру Агафію, брата Дмитра і сестру Пазю. в Старім Краю. Покійний був тихої вдачі. Похорон відбувся дня 27-го жовтня 1959 р. з похоронного заведення, — опісля до Церкви Успенія Пресв. Богродиці, при участі Родини і членів Братства св. Василія. Тлінні останки відпроваджено на вічний спочинок на парафіяльний цвинтар. — В. Н. П.!
Григорій Бабин, секр.

АНДРІЙ ТКАЧУК, член Т-ва ім. Тараса Шевченка, 42 Від. УНСоюзу в Пассейк, Н. Дж., помер несподівано при праці дня 15-го жовтня 1959 р. на 64 році життя. Покійний походив з передмістя Новий Мартинів, Рогатинського повіту, Зах. Україна. До Америки приїхав молодим хлопцем і ціле його життя щиро працював в різних організаціях. Був добрим працівником і щирим жертводавцем. У відділі занимав різні уряди на переміну. Був делеґатом на 21 конвенції УНСоюзу. Довший час був предсідником Українського Народного Дому. Полишив у смутку дружину Анну, двох братів і дві сестри у рідним краю. Похорон відбувся 19 жовтня 1959 року, з похоронного заведення до української православної церкви, а відтак на цвинтар (Ridge Lawn Cemetery) при великій участи родини, членів Т-ва ім. Т. Шевченка, 42 Відд. УНСоюзу, членів Т-ва „Запорозька Січ", 100 Відд. УРСоюзу, членів Українського Народн. Дому, друзів і знайомих, котрих Покійний так багато мав. В.Н.П!
П. Головачук, секретар.

МИКОЛА СКРИППНИК, довголітній член Б-тва св. Юрія, 239 Відд. УНСоюзу, помер дня 7-го листопада 1959 р. по довгій і тяжкій недузі, в 65-у році життя. Покійний, прибув до Америки в 1912 р., і походив з с. Хотимира, пов. Товмач, Зах. Україна. Був взірцевим членом Братства та добрим українцем - громадянином. Залишив в жалобі дружину Євгенію, сина Євгена та членів Б-тва. Похорон відбувся в суботу, дня 14-го листопада з похор. заведення Марії Насевич, до Катедрального храму при Френклін вул. в Филаделфії, а відтак на цвинтар в Фокс Чейс. В. Н. П!
Управа Б-ва св. Юрія.

ТАРЗАН, ч. 4362. Найближчий крок.

CALMED NOW, AFTER THEIR VICTORY, THE LOYAL APES FREED THE PRISONERS.

TARZAN THEN RETURNED TO THE LABORATORY WITH THE AILING PROFESSOR . . .

AND AFTER TENDING REDFIELD'S WOUNDS, HE TURNED HIS THOUGHTS TO ROY BRISTER AND WEZIL, WHO PLANNED TO SLAUGHTER THE NATIVES — THEY MUST BE STOPPED!

Заспокоївшися після перемоги, льояльні мавпи звільнили в'язнів.

Тоді Тарзан вернувся до лябораторії з хворим професором . . .

Заопікувавшися ранами Редфілда, він звернув свої думки до Роя Брістера і Везіля, які плянували винищити тубільців . . . Їм треба в цьому перешкодити!